Ч. 37. Львів, Субота дня 15 (27) лютого 1897. Річник I.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:
в Австриї:
на цїлий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . 3 р. ав.
на місяць . . . . 1 р. ав.
За границею:
на цїлий рік . . 20 рублїв або 40 франків
на пів року . . 10 рублїв або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім недїль і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.
Редакция, адмінїстрация і експедиция »Руслана« під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиция місцева в Аґенциї Ляндовского в пасажі Гавсмана.
Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Християньскі основи в хлїборобскім руху.

(+) Загальний упадок економічний хлїборобства розбудив живий рух поміж хлїборобами і звернув на себе бачність не тілько правительственних властий, але й законодатних тїл. Справа хлїборобска викликала і в прасї від кількох лїт оживлені розправи і в тім предметї можна вже указати на богату лїтературу.

В хлїборобскій справі має важне значінє упадок цїн збіжа, але всїм сучасним змаганям зверненим на поправу цїн збіжа роблено докір материялїстичних забагів. Запевнювано навіть, що в змаганях в тім напрямі нема основ християньского духа. Признаємо, що дуже легко можна дійти до такого осуду. Колиб дійстно хлїборобский рух мав лише такий зміст, тодї певно не мав би глибшого внутрішнього оправданя. Рух сей був би навіть дуже небезпечний, позаяк вносив би духа чисто материялїстичного сьвітогляду в круги хлїборобскі, в котрих доси ще не привикли продавати задля лїпшого інтересу се, що є найсьвятїйше для чоловіка. Ми знаємо, що хлїборобскі змаганя навіть в справі цїн збіжевих опирають ся на християньских основах. Ми маємо се переконанє, що найблизша могуча доба хлїборобского руху визначить ся загальною сьвідомостю, що »християньске і хлїборобске — се тотожні розуміня«. Отсих кілька заміток бажаємо нинї присьвятити виключно справі цїн збіжевих.

Змаганя хлїборобів, о скілько они проявили ся доси в парляментах, на зборах господарских і т. п. вимагають »середних цїн збіжа«. Н. пр. нїмецкі хлїбороби вимагають, щоби цїни збіжа держали ся в обсягу останних 40 років, а колиб на сьвітовім торзї мали цїни збіжеві понад то підскочити в гору, належало би цїни в границях держави удержати на тій пересїчній лїнії забороною вивозу внутрішнього державного товару і утворенєм резервового фонду, котрий дав би державі спроможність, продавати збіже спроваджуване по відповідній цїнї понизше власних коштів. Був би се очивидно штучний спосіб, але супроти хлїборобскої нужди була би се конечність, як довго не поведе ся розпочатою реформою біржі, валюти, зелїзничих тариф і податків витворити на сьвітовім торзї такі цїни збіжа, при яких могли би істнувати продуценти і консументи. Принципіяльна ріжниця, о яку розходить ся в указаних тут домаганях серед сучасних обставин, не в тім, щоби були: державно установлені цїни супроти свобідного твореня цїн, лише: середні, здорові, нормальні цїни супроти цїн лихварских. Постараємо ся се виказати на внутрішній природї наших сучасних цїн збіжевих.

Що цїни збіжа у нас так упали низько, що хлїбороби неминучо мусять знидїти, се загально признано. Численні розвідки економістів і хлїборобів виказали, що з упадком хлїборобства неминучо мусить загинути і наше селяньство. А тимчасом як раз селяньство а не людність мійска єсть нинї ще основою позитивного християньского переконаня. Стан селяньский є заразом підвалиною, на якій опирає ся весь стан середний нашого господарства суспільного. Коли сьв. Апостол говорить: »Не давай менї убожества і богатства«, а сьв. Августин каже, що тим висказує ся нїчо иньше, як просьба: »Хлїб наш насущний дай нам днесь!«, коли сьв. Альберт Великий каже: »Богатства не просимо, щоб ми пересичені не питали ся: Хто є сей пан? а просимо, щоби нам не довело ся бути в убожестві, щоб ми нуждою пригнетені не зневажали Божого імени«, — то все то є лише найміцнїйшим потвердженєм тези: полїтика християньства і християньских держав може лише бути полїтика найширшого стану середнього. Всякі економічні заходи, що скріпляють і двигають стан середний, пособляють найкрасше християньским цїлям, як навпаки все, що шкодить середньому станови і єго руйнує, противне християньству. Змаганя звернені на поправу цїн збіжевих зміцняють і двигають наш стан середний в самих основах. Они удержують і помножують число позитивно християньскої людности. А чиж малиб се бути лише »чисто материялїстичні змаганя«?

Часто і довгий час приписувано упадок цїн збіжевих гіперпродукциї споводованій управою збіжа на новинах і тим розповсюджувано замість правди хибні погляди. Основні дослїди знавцїв сеї справи виказали що иньшого. Нема гіперпродукциї збіжевої. Вторічна статистика жнив пшеничних виказує недобір. А мимо таких жнив маємо безнастанно хиткі цїни збіжеві! Також і конкуренция з користнїйшими обставинами продукцийними виключена вже длятого, позаяк при нинїшних низьких цїнах збіжевих терплять нужду хлїбороби на всій землї. Хлїборобска нужда є не лише середньоевропейска, она вже справдї межинародна.

А властивою причиною сеї сумної прояви хлїборобскої конкуренциї не є анї російский, анї індийский, анї американьский хлїбороб, лише межинародний великий капітал.

Захоронки.

Містимо з Буковини дуже замітну статю про »Захоронки« руских служебниць. Не можемо втерпіти, аби не сказати кілька слів про гуманну інституцию Захоронок руских служебниць. На Буковинї о тім ще не говорило ся, а в Галичинї хоч і говорило ся, та проте ся інституция не найшла ще такої підпори, на яку заслугує. Треба справдї чудовати ся Русинам, що — хоч знають, як наші селяни потребують вихованя і опіки змалку аж до старости — а так байдужно відносять ся до інституциї, котра опіку над дїтьми і хорими поставила собі за задачу і вже дала богато доказів, що сим дїлом уміє займати ся.

Що правда, писати — писало ся о потребі подібної інституциї досить. Іменно панї Наталїя Кобриньска від 1891 року старає ся вияснити жінкам руским, що повинні закладати такі захоронки по селах. На жаль, доси анї одна сьвітска Русинка не відважила ся заложити і вести таку захоронку, чому очивидно не п. Кобриньска винна, тілько трудність виконаня єї ради. Ми думаємо, що потребу захоронок по селах признає вже кождий розумний чоловік; колиж проте з ініциятиви сьвітских людий за остатних шість лїт не повстала ще анї одна захоронка, то видко дїло, не йде; справа для них за трудна.

В третій книжцї »Нашої Долї« 1896, видаваної п. Наталею Кобриньскою, читаємо аж в трох місцях про захоронки. Пише о тім дуже дотепно п. Любомир Селяньский, пише і п. Кобриньска, а на кінци книжки читаємо ще й відозву в справі закладаня захоронок. Всюди доказує ся наглядно потребу опіки над дїтьми, котрі без надзору родителїв виховують ся, як дички, а коли батько-мати в поли при роботї, то роблять нераз величезні шкоди, підпалюють із збитків хати, самі топлять ся, калїчать ся, а головна річ — псують ся. — З тих дїтий виходять відтак зовсїм тупі школярі, котрих учити — то правдива мука для учителя, виходять зіпсовані парубки і дївчата, та нещасливі, нїкому некористні родини. Звісна річ, як на цїлім житю чоловіка відбиває ся єго вихованє змалку; а якеж то вихованє наших селяньских дїтий? Нїяке, а радше зле, таке, що по нїм нїчого доброго не можна на будуче сподївати ся. І доки ми о то вихованє не подбаємо, доти не можемо числити на руских селян, як на морально сильну верству народу.

Тому всяке признанє належить ся п. Н. Кобриньскій, що она тій справі не дає упасти, а все пригадує єї своїм посестрам. Тілько в однім ми з нею не можемо згодити ся. Впв. писателька наша є тої думки, що захоронки повинні вести сьвітскі жінки і що то шкода виходить з того, коли захоронки ведуть законницї, н. пр. сестри служебницї. Вказавши на се, що »консерватисти« (т. є. сьвященики) у нас перші ввели в житє захоронки, она доказує потребу сьвітских захоронок так:

»В історії суспільности звичайно буває, що рани, витворені невідповідним уже суспільним ладом, намагає ся гоїти перша філянтропія.

На взір отже філянтропійних інституций виступив о. Сїлецкий, з повним для тої справи посьвященєм. Закуповує за свої гроші ґрунт і хату, відзиваєсь до співудїлу родимцїв, і заохочує до складок, одушевляє сїльскі дївчата, виучує на сестер служебниць і заприсягає на кількалїтну службу при охоронках.

Селяни і селянки приймають заходи о Сїлецкого з вдячностию. Пекуча потреба охоронок показує ся уже тим, що самі селяни стають робити записи на цїль охоронок, котрі зачинають в деяких місцевостах появлятись під проводом служебниць з школи о. Сїлецкого.

Подвиги однак о. Сїлецкого не можуть вдоволити сьвітлїйші частини суспільности, що всї філянтропійні змаганя уважають лиш палїятивою а нїколи правильним розвоєм суспільного ладу. Не можуть проте вдоволити тих, що кожду реформу уважають за підставу лиш тогди, коли вона операє ся на спільнім інтересї вимагаючих реформ а не на жертві одних одиниць для других, а що виходить з природи змагань філянтропійних.

Вони не можуть годитись, аби вихованєм дїтий займались монахинї або заприсяглі служебницї, т. є. жінки, що нехтують права власного істнованя для вигоди других.

Охоронкам під опікою монахинь чи служебниць супротивляють ся також і поступові полїтики, що в тім бачуть зміцненє противного

Великий капітал подав через біржу ті міліярди, якими відчинено приступом широкополі простори. Великий капітал провадив своїми кольонізацийними товариствами сї великі вандрівки народів, наслїдком котрих появили ся на доси невідомих і незаселених просторах нові держави як гриби по дощи. Великий капітал витворив опісля »зелїзничими крахами« і погіршенєм валюти яко природний і конечний наслїдок попередного задовженя надмірного ті підстави до нечувано низьких коштів перевозу для збіжа. Систематичні шпекуляциї біржеві на збіжевих біржах сьвітових від половини 80-их років творять угольний камінь сеї будівлї. На цїлій лїнії сего розвитку мусїли всї участники проливати кров. Нововідкриті краї обдовжені по всї часи найтяжшими довгами і видані деморалїзуючій власти золотого тельця. Люди дрібних ощадностий, котрі за свої добрі гроші закуповували на біржі єї папері, тратили відтак міліярди. А хлїбороби серед таких обставин можуть в недалекім часї діждати ся жебрачої торби. Лише межинародний великий капітал збирав за всю добу безнастанно богаті жнива і нагромаджував у своїх великаньских маєтках що-раз більші засоби золота на процентах.

Нинї подобає ся ще великому капіталови межинародному незвичайно низькими цїнами збіжевими руйнувати продуцентів. Але ми стоїмо вже перед тим днем в котрім рівно великий капітал рівнож безвзглядним способом визискує високими цїнами консументів. Початок до сего зроблений уже на цїлій лїнії. З упадком цїн збіжевих в цїлім сьвітї упадає також управа збіжа. Рівночасно жиють народи з дня на день. Минувшого року Англїя мала на зимівлю шеститижневий запас збіжа. Берлин мав вже не перший раз лише на 14 днів запасів збіжевих. Що 5—6 років приключає ся, що північна Америка має головну надвишку для межинародного торгу збіжевого, коли рівночасно Росия та Індия мають гірші жнива. В Індиях находить ся весь вивіз збіжевий в руках дванайцяти фірм. В північній Америцї закупили великі капіталїсти майже всї склади збіжеві — очевидно не без цїли! Колиж в такім роцї в осени Америка та Індия задержить троха свої запаси а Росия більше випродасть, а відтак при скупих засобах сьвітових пшеницї надійде весна з цьвітневим, маєвим і червцевим речинцями, а тимчасом головні засоби для середньо-европейскої споживи знайдуть ся лише в північно-американьских засїках приналежних великому капіталови, чиж можна подумати, щоби тодї великий капітал не покористував ся доброю нагодою, не зачинив своїх засїків і нагромаджених там запасів і не пігнав в гору курсу своїх паперів? Наслїдки мусять бути вельми користні. Так як нинї кожний збуває збіже чим скорше з руки, щоб не мати страти, так потім буде все відворотно хапати за ефектами і їх держати в руках, щоби на останку на тім заробити показний гріш. Серед недостатку майже всякої резерви проявить ся іменно в середній Европі загальне запотребованє збіжа. Цїна збіжа підскочить в кількох днях в двоє, в троє і четверо, а тим самим краї як Росия, Індия, Румунїя і ин. у власнім своїм інтересї будуть змушені зачинити границї для вивозу збіжа. Цїни збіжа наслїдком того ще дальше підскочать. Іменно у великих містах мусить настати голодованє з всїми сумними наслїдками — аж до нових жнив, коли хлїбороби зможуть знов своє збіже продавати: тодї нараз подешевіє збіже так, як вперед.

В тім лежить внутрішний і властивий характер наших цїн збіжа: найскрайнїйші хитаня в долину а відтак в гору з страшним впливом на помноженє злочинів і провин против осіб і власности, систематичний визиск то продуцентів, то консументів, розбудженє далекосяглих суспільних непезпечностий, а все те в услузї і почитаню золотого тельця. Нинїшні цїни збіжеві є в своїй внутрішній природї в повнї того слова значіню лихварскі цїни, котрих виноватники після чудових описів Дантого в єго Божественній комедиї приймають найстрашнїйші муки. Против такої лихви збіжевої звертає ся теперішнїй рух хлїборобский. А позаяк цїни збіжа іменно тепер дійшли до незвичайного упадку то всї змаганя звернені зовсїм природно передовсїм на полїпшенє цїн збіжа. Однак се полїпшенє треба розуміти не в розуміню лихварів збіжевих яко безмірне підвисшенє, а лише яко можливо постійний рух около лїнії середних цїн, при яких продуценти і консументи повинні стояти. А при такій альтернативі: тут цїни лихварскі! — там середні цїни! чиж булоб можливе, щоби чоловік позитивно християньский сумнївав ся, до якого сторонництва він належати має?!

Справа управильненя цїн збіжевих і переведенє відповідних реформ біржи, валюти, зелїзничих тариф і т. д. повинна би бути між иньшими головною задачею будучої ради державної.

Рух виборчий.

Польский центральний Комітет виборчий для всхідної Галичини відбув вчера засїданє о 4. год. в комнатах товариства кредитового земского; відділ для західної Галичини відбуде засїданє 28. с. м. о 11. годинї в будинку товариства взаїмних убезпечень в Кракові — повне засїданє обох відділів відбуде ся в Кракові 28. с. м. о годинї 4. по полудни.

Вчера відбув ся окружний з'їзд польских делеґатів з куриї V в Станиславові і ухвалено кандидатуру Йосифа Богдановича 12 голосами против 8, котрі одержав др. Й. Валєвский. Делеґати з Тисьменицї не явили ся.

В Стрию від 23. відбувають ся правибори в 6 салях. Слиби всї правиборцї, а є їх 3.600 станули до голосованя, то вибір потягнув би ся від 5 до 6 днів. Мимо робітничої консолїдациї з Русинами чути невдоволенє деяких передміщан і робітників до Русинів. Видно, що Полякам якої небудь партиї тяжко додержати слова там, де йде о взаїмну роботу з Русинами.

В Жовківщинї переводять ся правибори дуже неспокійно. В Куликові мали міщани повибивати шиби в виборчій сали, поломати лавки і крісла і вигнати жидів з салї виборчої. Міщани розгнївали ся длятого, що до салї виборчої їх не впускано, коли тимчасом жиди мали туди вільний вступ. В Смерекові, як доносить »Dziennik polski« арештовано трех виборців і відставлено до арештів за те, що мали відгрожувати ся словами: »Будемо різати, бити і по вербах вішати, най ся лїє кров, як ляла«. Управдити тих слів не можемо поки що вірити, бо польска праса під теперішний час звикла переборщувати. Слиби так дійсно річ ся мала в Смерекові, то спитаємо ся чемненько польскої праси: Хто тому винен? Селяни нї!

В недїлю відбув ся в Рогатинї з'їзд маршалків повітових і делеґатів виборчих на округ Бережани-Рогатин-Підгайцї в справі кандидата на IV курию. Річ природна, матадори повітові осьвідчили ся против о. Гузара, бо не мають що зробити з Каз. Трачевским і др. Валєвским. Сего послїдного хотїли упхати на V. курию, але станиславівский з'їзд делеґатів на V. курию чемненько ся увільнив від него. Якжеж в виду того може Русин в тім окрузї кандидовати, коли аж двох польских кандидатів чекає на той округ. В такім случаю доконче руский кандидат мусить бути »antispołecznym«. Правибори в тім окрузї випали середно.

В тернопільскім окрузї появила ся послїдними днями з польскої сторони кандидатура д-ра Людвіка Брудзїньского, лїкаря, бурмістра Микулинець і посесора Волї Мазовецкої коло Микулинець і старого махера виборчого.

їм консервативного елєменту, з котрим їм тяжко приходить бороти ся.

Врештї стараня о. Сїлецкого о ті інституциї в нашім краю суть каплию роси підчас найбільшої спеки, а проби тих орґанїзаций показують хиба так наглядну потребу охоронок по селах, що, як уже сказалисьмо, тому в засадї нїхто тепер не перечить, а давнїйші опоненти, аби ратувати себе хвилево, накидають ся уже лиш на спосіб введеня їх в практику. Се однак неповздержує людий доброї волї, що стоять близько народа і знають єго потреби, думати о найвідповіднїйших способах заведеня так конечних і домаганих ходом часу інституций«.

Коли-б задля наведених причин мало ся спиняти розвій інституций сестер служебниць, то справдї не зробило би ся нїчого доброго. Вже як би ми мали з кільканайцять захоронок, ведених сьвітскими женщинами, а они показали ся лїпшими, як захоронки сестер служебниць, так тодї й можна би сперечати ся о тім, о які захоронки радше дбати. Але тепер ще сьвітских захоронок не маємо, і що найважнїйше: дуже мало є надії, що ми їх небавом будемо мати; а тимчасом сестри служебницї зложили вже такий іспит зі свого пожертвованя, що всякий чесний чоловік мусить се пожертвованє високо цїнити. Они-ж занимають ся не тілько дїтьми але й хорими, зовсїм чужими собі хорими, до чого мабуть жадна сьвітска Русинка не найшла би в себе охоти.

П. Кобриньска уважає такі філянтропійні змаганя лише паліятивою (способом на половину добрим, а на половину злим), а нїколи правильним розвоєм суспільного ладу, в котрім повинно все опирати ся на спільнім інтересї, а не на жертві одних одиниць для других. Служебницї — каже — нехтують права власного істнованя для вигоди других... Є в тім велике непорозумінє. Коли п. Кобриньска вже отсе з десять лїт накликує Русинки до науки і до борби за свої права, а в нагороду за се стрічає — як сама каже — дуже часто лише сьміх і глум, то очивидна річ, що в тій працї власного інтересу она не має, лише жертвує ся для справи, а у власній сьвідомости, що добро робить, шукає вдоволеня. Певна річ, що ідеальний суспільний лад був би такий, в котрім все основувалось би на спільнім інтересї, в котрім нїхто не потребував би робити з себе жертви, а коли й пожертвувавсь би, то лише в надії, що хтось иньший пожертвує ся для него, та на жаль від сего ідеалу до реального житя дуже далека дорога. Коли-б не було пожертвованя одиниць, людскість не поступила би так далеко, як поступила. І в найновійших часах маємо приклади такого пожертвованя; лише для добра людскости сьвітлі лїкарі роблять на своїм власнім тїлї ріжні небезпечні проби з заразливими бацілями, а такий Нанзен вибирає ся в небезпечну дорогу до північного бігуна, аби збогатити науку. Всї подібні герої нехтують права власного істнованя для вигоди і науки других. Так було, так і буде.

А притім ще й се треба взяти на увагу: в змаганях філянтропійних, як н. пр. у сестер служебниць, бачить ся лише пожертвованє, а не бачить ся також »спільного інтересу«. Мають і служебницї інтерес в тім, аби жертвувати ся, а який то інтерес, то найлїпше розказано в оповіданю »Сестра Юлїя«. Вільно раціоналїстам не вірити в нагороди посмертні; але факт фактом остає ся, що за для тих нагород мілїони людий чинять добро для ближнього — і з тим треба числити ся. Впрочім вдоволенє, якого шукаємо в кождій роботї, отже і в пожертвованю, се також особистий »інтерес«, се нераз неоцїнима і неосяжна нагорода. Щасливий той чоловік, котрий у власній душі потрафить се вдоволенє найти, а скептицизмом не зруйнує підстави, на котрій можна вдоволенє будувати.

Тому, замісць ждати, поки найдуть ся жінки, охочі до веденя сьвітских захоронок, ми повинні всїми силами підпирати сестри служебницї. До веденя сьвітских захоронок не зголосила ся ще нї одна женщина; до сестер служебниць зголошує ся — як зачуваємо — женщин тілько, що їх навіть годї приймати, бо нема чим удержати. А не ма чим удержати тому, бо то наша така натура; коли що покаже ся добрим, то ми замісць єго ширити, цїлими лїтами »глубоко« застановляємо ся над тим, чи тим нехтує ся чиї права чи нї. А то нам і на думку не приходить, що найгіршим нехтованєм прав бідних, опущених дїтий і хорих, то є підкопуванє віри в інституцию таку, котра тими дїтьми і хорими знаменито опікує ся і за ближнїх свої сестри на смерть дає.

Кандидатури тої самі Поляки не беруть на серіо. Все однак кандидат щось зискає.

»Gazeta Narodowa« в своїй послїдній кореспонденциї з Самбора доносить, що повіт Турка осьвідчив ся виразно лиш за кандидатом Поляком а »osobniki« в Самбірскім стверджують також, що легко переведуть польску кандидатуру, і що вже знайшли такого »osobnika« що буде симпатичний Полякам і Русинам. Ми дуже цікаві чи є де на сьвітї такий »osobnik«, щоби був в часї виборчім симпатичний Полякам і Русинам. Ми нарочно зіставили голоси польскої праси про рух виборчий, щоби сьвіт переконав ся, що та праса і тепер уживає всїх средств, щоби тілько зробити пресию на свій центральний комітет, на польску публику а передовсїм на правительство. З одних округів представляє польска праса руский рух виборчий грізний публичному супокоєви, щоби знасилувати деякі орґани до тим більшого погамованя свободи в голосованю. В других округах баламутить публичну опінїю, що Русини самі Поляків хотять і то як раз в таких округах, де всякі шанси мають тілько рускі кандидатури. Робить се праса з намислом, бо хоче додати відваги своїм кандидатам, щоби за нїяку цїну не допустити Русина. Але такими поступками заявляє польска праса виразно, як она розуміє польско-руску згоду і так часто шумно голошену свою девізу: »My rozumiemy sprawiedliwe żądania Rusinów«. Значить се иньшими словами: Згодимо ся тогди з Русинами коли не знайде ся на божім сьвітї навіть і одного »osobnika«, що витягав би руку на сьвяті права братного нам народа, і коли будемо конечною фізичною силою до того приневолені. Але як довго маємо бодай фікцийні позори, о згодї не хочемо знати. — До такої конклюзиї приневолює нас на жаль польска праса.

В иньших округах представляє руских кандидатів antispołecznymi, антикатолицкими і т. н. щоби тілько зробити їх неможливими. Таке поступованє польскої праси рівнає ся звісному окликови »Niema Rusi«, тілько що той оклик приодїто в иньшу одежу. Таким поступованєм польска праса робить медвежу прислугу польскому народови і австрийскій державі.

Вісти полїтичні.

Дня 23 лютого відбулась рада мінїстрів під проводом ґр. Баденього. Предметом нарад були справи внутрішної полїтики і приготовленя до сесиї нової ради державної. „Fremdenblatt“ доносить, що проєкти законів про обнову союза торговельно-цлового з Угорщиною і привілеґії банкової будуть предложені радї державній зараз на першім засїданю по єї уконституованю. Закон квотовий буде предложений пізнїйше.

Орґани молодоческого сторонництва ударяють з великою завзятостию на Старочехів за їх участь в акциї виборчій.

Сойм горицкий, зложений з 11 послів італїяньских і 11 словіньско-хорватских, закрито по причинї здекомплєтованя єго через абстиненцию послів словіньско-хорватских. Ухвалено лише провізорию буджетову.

В соймі угорскім вели ся на днях розправи над буджетом рільництва. Деякі посли докорювали мінїстрови Дараніому, що він за мало дбає про інтереси хлїборобів і що треба їх в більшій мірі увзглядити при новім договорі цловім з Австриєю. Дараній відповів, що інтереси хлїборобів можуть бути більше увзгляднені аж по виходї договорів цлових з заграничними державами, т. є. в 1903 роцї.

„Reichenberger Ztg.“, орґан ческих Нїмців приносить вість, що в північно-всхідній части Чехії, де фабричний промисл від давна сильно розвинув ся і робітники фабричні становлять значну силу, социяльний демократизм зріс так нагло, що приміром в Теплицях при правиборах на 88 виборців вибрано 84 социялїстів. Другі кляси населеня, розбиті на різні сторонництва, відносили ся до правиборів з великою апатиєю.

Мінїстер заграничних справ Франциї, Ганото, сказав оногди в парляментї між иньшими таке: Франция бажає лише мира і доложить всяких трудів, щоби єго удержати. Як би усмиренє Крети не повело ся, то прийшло би до паденя Туреччини і до европейскої війни. Европейскі держави мають ту заслугу, що на балканьскім півострові спокій і гармонія. Европа не може згодити ся на жаданє Грециї. Наколиж Греция заризикувала і тим ризиком хоче викликати европейску війну, то Европа мусить против того виступити рішучо. Се не виключає, щоби Крета одержала автономічну управу. Ескадри европейскі під Кретою суть порукою, що Крета не верне вже під безпосередну управу Туреччини. Але ескадра та буде дбати і о цїлість отоманьскої держави. В Македонії горить. По полагодї справи кретеньскої жде Европу велика задача переведеня реформ в цїлій Туреччинї. Програма реформи буде небавом оголошена. Европа посїдає на стілько сили, щоби Грециї розказати і Туреччину приневолити завести у себе лучший внутрішний лад.

Справа кретеньска не змінила ся нї на лучше нї на гірше. Бомбардованє табору грецкого під Канеєю спонукав адмірал нїмецкий. Цїсар Вільгельм заявив всїм кабінетам, що він за всяку цїну рішив ся перебити аспірациї Грециї. В кругах дипльоматичних віденьских говорять, що цїлею послїдних конференций було, склонити Порту до того, щоби она пацифікацию Крети віддала зовсїм в руки Европи. Росия вислала до держав обіжник, в котрім признає конечність, удержати независимість Туреччини, а притім жадає широкої самоуправи для Грециї і віддання мандату успокоєня острова Европі. Після „Standard“-а льондоньского деякі держави згодили ся на предложенє ґр. Ґолуховского, змагаюче до того, щоби шість держав підняли одномисну акцию в Царгородї і повідомили султана, що, застерігаючи єму права суверена над Кретою, держави беруть контролю над сим островом в свої руки, щоби тамже завести лад і відповідний устрій. З Льондону доносять, що король грецкий Юрий надіслав королевій вимінки, під якими міг би відступити від дальшої акциї на Креті. Мимо сеї — як видко — широкої дипльоматичної акциї держав европейских, війна на Креті продовжає ся, хоч Греки відступили з під Канеї. В Галєпо напали жовнїри турецкі на християн. В Канеї повстав огонь, при чім загоріла палата ґубернатора турецкого. Турецкі жовнїри хотїли забрати касу з 7000 фунтами штерлїнгів. Офіцири европейскі зборонили їм того, причім добуто оружя. При бомбардованю убито трех людий, а 12 зранено.

Новинки.

— **На засїданю видїлу Тов. Сьв. Ап. Павла** дня 21. лютого рішено: 1. Видати образки Сьв. Ап. Павла, з коротким поданєм прав і обовязків членів товариства. 2. Приняти в члени: о. Івана Стрільбицкого з Наварії і о. Льва Волянского з Волї Яслиской. 3. Випечатати карти вписові для Бр. Тверезости в 10.000 примірниках.

— **Реколєкци для Всч. Духовеньства** відбудуть ся в днях 1, 2, 3, 4 і 5-го марта с. р. в домі капітульнім при архикатедральній церкві сьв. Георія в комнатах пресвитерияльних. Початок в понедїлок дня 1 марта о 6-ій годинї вечером, а сьв. причастиє в пятницю дня 5-го марта.

— **Листок угорский подає таку вість** з Америки: »На жаданє епископів римско-католицких в Римі постановлено; 1) щоби всї жонаті греко кат. сьвященики з Америки були відкликані, 2) щоби всї греко кат. церкви і церк. майна були записані на імя лат. епископів, 3) щоби нї одного греко-кат. сьвященика, рукоположеного в старім краю, не принимати в Америку, но щоби американьскі лат. епископи принимали гр. кат. клєриків на переобразованє а опісля щоби їх самі висьвячували. — Греко-католики города Ольфорджа, разом з своїм душпастирем Григорієм Грушкою, бувшим питомцем римскої унїятскої колєґії, і бувшим прих. сотрудником львівскої катедр. церкви, підчинились аляскиньскому російскому епископу; тим само греко-кат. города Скрентона подали просьбу о принятє їх в лоно аляскиньскої епархії«.

Не хоче ся нам вірити, щоби курия римска для греко-кат. церкви в Америцї такі постанови видала, що мали би нашу церков так дуже кривдити і причиняти ся до ширеня православія. Близші інформациї в сїй справі зволять нам відповідні власти духовні подати.

— **Аґітатор за обідом.** З Перемишля пишуть нам: Були у нас і є ще народовцї, що одушевлялись »консолїдациєю« Русинів. Який хосен плине з того для народовців, най розкаже факт, що лучив ся за обідом в часї інтронїзациї нового Владики. Вам буде звісно, що в честь Високопреосьвященого народовцї устроїли Академію. Тож та Академія стала солею в оцї нашій фракциї кацапскій. Дарма, що вже заздалегідь фракция та відносила ся до Академії неприхильно. Але ще в послїдній хвили не міг єї стравити один отець духовний тим більше, що за обідом Владичим до сита наїв і мабуть напив ся, а напившись забрав слово і сказав во всеуслишаніє братиї: »Боже борони, щоби хто з вас явив ся нинї на концертї народовецкім«! Слова ті мали успіх, бо дїйсно межи численними гостями бачили ми всїх лише не наших найновійших алїянтів.

— **Видїл »Шкільної помочи« в Коломиї** запрошує Вп. членів на звичайні загальні збори товариства, котрі відбудуть ся дня 7. н. ст. марта о годинї 5-ій пополудни в комнатах »Родини« зі звичайним порядком дневним. На случай недостачи вимаганого числа членів відбудуть ся того-ж дня о годинї 6-тій вечером II-гі загальні збори з тим самим порядком дневним без огляду на число присутних членів.

— **Утїкачі з Бразилії.** Недавно вернув з Бразилії господар з Сокальщини Полотняк. Був се маючий чоловік, мав землї 20 морґів. Заманений аґентами, продав своє поле і дістав ся до Куритиби. Зразу зарабляв при зелїзницї, за що діставав три мільрейси денно. Гроші ті на житє не вистарчали, бо сам хлїб, якого потребував Полотнюк для скупого прокормленя себе і родини коштував мільрейса. Пізнїйше визначено єму поле, покрите деревами і корчами. Корчі і дерева треба було вирубати і спалити а на попелї садити чорну фасолю і кукурузу, котра тут по трохи удає ся. Сей попіл родить лише через два роки. Коли се побачив Полотнюк на полях кольонїстів, що давнїйше переселились до Бразилії, пустив ся враз з родиною з поворотом до Галичини. Нинї він зруйнований, з богатого господаря став жебраком. Цікава однак річ, що селяни не вірять єго оповіданям про нужду в Бразилії і все гуторять, що то »пани єго намовили«, щоби таке людям говорив. — Нинї дістали ми вість з Тернопільщини: До села Товстолуга вернуло з Бразилії двох господарів. Один з них поховав в Бразилії жінку і двоє дїтий, а двоє лишив на ласку Божу, бо не мав стілько гроший, щоби оплатити перевіз за себе і за них з поворотом до Галичини. Другий покинув в Бразилії жінку і матїр а сам утїк до краю. От вам бразилїйский рай!

— **Др. Димітр Вєрґун** — пише N. W. Tagblatt — молодий руский дневникар (?) проживаючий у Відни, дістав ся до Іванової хати зовсїм несподївано. При нагодї ревізиї в редакциї »Галичанина« найдено проґраму аґітацийну Вєрґуна, в котрій він обстає за утворенєм тайного союза. Не найшовши приклонників для свого пляну межи рускими студентами, Вєрґун післав проєкт статута тайної орґанїзациї редакції »Галичанина«, котра єго з деякими змінами випечатала. При ревізиї найдено нову проґраму Вєрґуна і в наслїдок того єго увязнено.

— **В польскім товаристві історичнім** відчитає 27. лютого др. Ал. Чоловский свій реферат про бувальщину повіта калуского, іменно про осади тамошні, внутрішні відносини і пригоди історичні.

— **Вчера надійшла вість до Львова з Городка,** що при правиборах в Комарнї прийшло до таких заколотів, що з Городка зареквіровано війско. Бурмістра і посла дра Яклиньского побито і зранено тяжко.

— **Крадїж.** З Тисьмениці доносять, що в ночи з 18. на 19. с. м. закрав ся невислїджений доси злочинець до канцеляриї нотаря п. Шелевского і вирізавши диямантом шибу в вікнї а відтак в шафі забрав звідтам около 1.500 зр.

— **Віспа** панує епідемічно після оголошеня краєвого правительства в черновецкім окрузї в громадах Боянї і Чорнавцї.

— **Пригода на зелїзници.** Знов вискочив поїзд з шин коло Матїївців під Коломиєю. Через те настали спізненя на цїлім шляху Станиславів-Чернівцї, а подорожні мусїли цїлу ніч ждати по стациях. Поїзд, що вискочив з шин, був тягаровий; з людий на щастє нїхто не потерпів нїякої ушкоди.

— **Від іскри льокомотиви** поїзду зелїзничого на стациї в Станиславові запалила ся в пятницю рано солома в ваґонї наладованім безрогами. Чотири свинї погибли на місци, а 45 так попекло ся, що треба їх було дорізати. Пошкодованим єсть купець безрог Бориславский зі Снятина.

— **Нещастна пригода.** Учителем сьпіву при польскій ґімназиї в Тїшинї був о. Юлїян Колюбиньский, пенсионований сьвященик львівскої аепархії. Сими днями поховзнув ся він на улици і упав так нещасливо, що в наслїдок потрясеня мозку занедужав на божевільність. Недужого перевезли до заведеня для божевільних в Кульпаркові під Львовом.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Др. Іван Чайковский, член палати панів, презес палати адвокатів і властитель більшої посїлости, помер у Львові оногди рано на удар серця, в 84-тім роцї житя.

Цецилїя з Мірів Баденьова, вдова по Владиславі Баденїм, членї Видїлу краєвого а

мати президента міністрів і маршалка краєвого померла вчера рано о годині $8^1/_2$, доживши літ 72. Похорони відбудуть ся завтра (27. лютого) о годині 10. Тіло буде перевезене з улиці Коперніка до костела Бернардинів, а звідтам на кладовище Личаківске. Нині прибув на похорони міністер президент. Покійна нездужала вже від довшого часу.

Наука, штука, література.

З театру. Сими днями виставлено у львівскім театрі ґрафа Скарбка нову штуку п. з. Амулет. Автором єї померший недавно молодий 22 літний студент університету Вацлав Савічевский. Львівска публика мала нагоду перед роком побачити єго перший твір — На бездорожах, а преміований на конкурсї Видїлу краєвого — а всї признавали авторови талант, і сподїялись по нїм як найкращого. Однак смерть перервала нитку єго житя — а лишив ся лиш »Амулет«. Твір сей ще кращий як попередний — а зміст єго в кількох словах: Молодий чоловік з сфери аристократичної, що в наслїдок легкого житя і надужитя єго втратив віру у всяку цїль — став декадентом, що не вірив в нїчо і на нїчо не сподїяв ся, находить в любови сей амулет, що веде єго далї через житє, каже вірити в єго вартість і ставить єму цїль перед очі. Штука була відограна зовсїм бездоганно.

По двайцятьлїтній павзї побачив Львів знов Ваґнерівского Льогенґріна. Хоч опера ся в виставленю представляє незвичайні трудности, які перевисшають сили львівского театру, то всеж дирекция приложила тілько старань, щоби цїлість була як найбільше можливою. Тож солїсти всї (крім Ельзи) були зовсїм бездоганні — а п. Бандровский (тенор опери франкфуртскої) був прямо незрівнаний — чарував всїх так силою як і звучностию свого голосу, як також пречудною декламациєю і грою. Доволї однак до жиченя позіставляли хори і оркестра. Так одно з найкращих місць — марш весїльний в третім актї випав зовсїм не так, як треба; найбільше разило прискоренє темпа; в орхестрі даєсь чути брак бодай двох контрабасів. Декорациї були старанні. (е.)

Торг збіжевий.

Львів дня 26 лютого: Пшениця 7·65 до 7·70 зр.; жито 5·— до 5·75; ячмінь броварний 6·— до 6·50; ячмінь пашний 4·75 до 5·—; овес 5·60 до 6·—; ріпак 12·— до 12·50; горох 5·— до 8·—; вика 4·25 до 4·75; насїнє льняне —·— до —·—; сїмя конопельне —·— до —·—; біб —·— до —·—; бобик 4·25 до 4·75; гречка —·— до —·—; конюшина червона галицка 35·— до 45·—; шведска 35·— до 50·—; біла 40·— до 55·—; тимотка —·— до —·—; ганиж —·— до —·—; кукуруза стара 5·— до 5·25; нова 5·— до 5·25; хміль —·— до —·—.

Цїнник львівскої палати торговельної і промислової.

Львів дня 26. лютого 1897.

	платять зл. кр.	жадають зл. кр.
I. Акциї за штуку.		
Зелїз. г. Кар. Людв. по 200 зл. мк.	217 —	220 —
Зелїз. Львів-Черн.-Ясси по 200 зл. валь. србл.	279 —	283 —
Банку гіпот. гал. по 200 зл. в. а.	386 —	396 —
„ кред. гал. по 200 зл. в. ав.	210 —	— —
Гарбарнї в Решові по 200 зл. в. ав.	200 —	203 —
Фабрики ваґонів в Сяноку перед тим Лїпінского по 500 кор. в. ав.	250 —	260 —
II. Листи заставні за 100 зл. в. ав.		
Банку гіп. г. 5% в. ав. з 10% пр.	110 10	110 80
„ „ „ $4^1/_2$% „ льос в 50 л.	100 —	100 70
„ „ „ 4% „ в боль. по 200 К.	96 70	97 40
„ краєв. $4^1/_2$% в. ав. льос в 51 л.	100 50	101 20
„ „ 4% в. ав. льос. в 57 л.	97 50	98 20
Тов. кред. гал. земс. 4% (перша еміс.)	97 80	98 50
„ „ „ „ 4% льос. в $41^1/_2$ лїт	97 70	98 40
„ „ „ „ 4% „ в 56 лїт	97 40	98 10
III. Облїґи за 100 зл.		
Гал. фонду пропинац. 4% в. ав.	97 30	98 —
Буков. „ „ 5% „ „	102 75	— —
Комунальні Банку кр. 5% (2 ем.)	102 10	102 80
„ „ „ $4^1/_2$% (3 ем.)	100 —	100 70
Пожички краєв. 6% ва. з року 1873	105 —	— —
„ „ 4% „ „ 1891	— —	— —
„ „ 4% по 200 кор. з р. 1893	97 50	98 20
„ м. Львова 4% по 200 кор.	97 —	97 70
IV. Льоси.		
Міста Кракова	25 —	— —
„ Станиславова	— —	— —
V. Монети:		
Дукат цїсарский	5 63	5 73
Наполеондор	9 50	9 60
Пів-імперiял	9 60	— —
Рубель росийский срібний	1 20	1 25
„ „ паперовий	126 50	127 50
100 марок нїмецких	58 60	59 —

Поїзди зелїзниць

від 1 н. ст. мая 1896 після львівского часу.

Відходять зі Львова.

до Кракова	5·16	9·16 б	10·31	3·26 п	7·21	11·36 п
„ Підволочиск	6·36 п	—	10·06	2·47 п	—	11·21 п
(з Підзамча)	6·50 п	—	10·25	3·01 п	—	11·48
„ Черновець	6·46 п	—	10·01	3·21 п	—	10·51
„ Стрия	5·58	—	10·11	3·41 п	7·58	—
„ Рави рускої	—	—	9·51	—	7·41	—
„ Янова	—	—	10·21	3·36*)	—	9·31
„ „	—	—	—	1·41**)	—	—

Приходять до Львова

Зъ Кракова	5·46 п	9·31	2·06 п	7·31	9·21 б	10·06
„ Підволочиск	—	8·41	3·10 п	5·46		10·41 п
„ (на Підзамче)	—	8·18	2·54 п	5·21		10·26 п
Черновець		8·04	2·37	6·49		10·31 п
„ Стрия		8·36	2·27		10·46	12·46
„ Рави Рускої		8·51		6·21		—
„ Янова	—	8·26	6·04		9·30	—

*) В недїлї і сьвята не курсують.

**) Лише від 16 червня до 31 серпня тілько в недїлї і сьвята.

Ті числа, в котрих підчеркнені мінути чорною лїнїйкою, означають пору нічну від 6·00 год. до 5·59 год. вранцї.

Поспішні поїзди напечатані **товстими буквами** і означені буквою **п.**, поїзди блискавичні, при котрих нема возів III. кляси, буквою **б.**

Львівскій час розрізняє ся від середньо-европейского (зелїзничого) о 36 мінут, іменно коли після середньо-европейского часу єсть година 10, то після львівского єсть 10 год. 36 мін.

Руска справа
в роках **1891—1894**
НАПИСАВ **Н. В.**

Цїна 50 кр. в. а. **З пересилкою 55 кр.**

Дістати можна в книгарни Тов. ім. Шевченка, або в Ставропигійскій.

ілюстроване письмо для руского народу
виходить у Львові під редакциєю
Антона Березиньского
ТИЖДНЕВО КОЖДОЇ ПЯТНИЦЇ.

Буде подавати поезиї, повісти, житєписи з портретами, поучаючі статї з історії, письменьства, господарства, промислу, вісти про читальнї, вісти полїтичні і суспільні. Крім того буде містити часть забавну.

Передплата річно 4 р., піврічно 2 р., чвертьрічно 1 р., за границею 8 рубл. (піврічно 4 рублї).

Редакция, адмінїстрация і експедиция **Львів, ул. св. Миколая 13.**

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. loco фабрика.

Вино

в бочках о 135 лїтрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку loco місце продукциї.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в цїнї по: зр. 9·20, 10·20, 10·70, 11·20, а специяльність по 12·20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3·—, 3·70, 4·10, 4·90 франко. — Иньші товари по умірених цїнах. 3—12

Т. А. КАЛЇЧЕК.

Робітня
убрань жіночих
у Львові, Ринок ч. 25.,
(I. поверх)

приймає всїлякі замовленя і виготовляє їх з ґустом і елеґанциєю після найсьвіжійших журналів. 9—?

АҐЕНЦИЯ ЧАСОПИСИЙ
А. ЛЯНДОВСКОГО
у Львові, Пасаж Гавсмана (Ґранд-Готель) 9—?

приймає передплату на всї часописи у всяких язиках і доставлює їх до дому без всякої доплати.

Видає й відповідає за редакцию: **Теофіль Барановский.** З Друкарнї В. А. Шийковского.